

André Berger: ‘Ik ben het er helemaal niet mee eens dat dit regeerakkoord het groenste ooit is’

Belgisch klimaatexpert maakt brandhout van hernieuwbare energie

Interview - 31/10/2020 [Rob Lemeire](#) - Leestijd 10 minuten, in **De Doorbraak**

‘Luister naar de klimatologen!’ Een kreet die vaak klinkt in het klimaatdebat. Professor André Berger is zowat de meest prominente klimatoloog in België. Hij richtte mee het IPCC op en onderschrijft de klimaatconsensus. Uit zijn onderzoek naar hernieuwbare energie blijkt wel dat die ons niet zal redden. Kernenergie kan wél een rol spelen, meent hij, als politici willen luisteren naar echte energie-experts.

Professor Berger is een ‘harde’ wetenschapper. Hij vertrouwt op puur wetenschappelijke argumenten, zonder zijn toevlucht te nemen tot alarmisme. Én hij houdt rekening met de onzekerheidsintervallen van de modellen. Zijn proefschrift schreef hij — in de jaren 60 — over astronomische theorie van de paleoklimatologie. ‘De theorie vereist een goede basis in wiskunde, natuurkunde, astronomie en geofysica,’ zegt Berger. ‘Het was toen dat ik me bewust werd van het hedendaagse klimaat en de mogelijke menselijke invloed daarop. In de vroege jaren 70 werkte ik rond lucht- en oceaانvervuiling. Toen was dat nog de belangrijkste zorg. In de jaren 80 wijdde ik me volledig aan het klimaat — verleden, heden en toekomst. Ik nam actief deel aan de Europese samenwerking daarrond.’

Niet te laat, maar veel tijd verloren

Hoeveel tijd hebben we nog om te reageren op de klimaatopwarming? En hoe moeten we reageren?

‘Het is onmogelijk die vraag te beantwoorden. Als men in de jaren 70 en 80 naar de wetenschappers had geluisterd, is het aannemelijk dat een oplossing voor de opwarming en de gevolgen daarvan mogelijk was geweest zonder al te veel kosten. Vandaag is het niet te laat, maar de verloren tijd kan niet worden ingehaald.’

‘We moeten ons dringend aanpassen aan nieuwe klimatologische omstandigheden.

‘We moeten ons dringend aanpassen aan nieuwe klimatologische omstandigheden. Laten we stoppen met bouwen in overstromingsgebieden, of langs de kusten. Laten we niet aarzelen om toevlucht te nemen tot ontziltling van zeewater om de zomerdroogte te bestrijden.’

‘De reactietijd van het klimaatsysteem is lang. De verstoringen door het menselijk handelen zullen decennia — eeuwen zelfs — tijd nodig hebben om te worden geabsorbeerd door het systeem. Als dat ooit lukt. Vandaag gaan zelfs de meest optimistische IPCC-scenario’s uit van een toekomstige temperatuur die minstens 1° Celsius hoger is dan de temperatuur aan het begin van de industriële periode. In dat geval neemt men aan dat de zeespiegel nog duizenden jaren zal blijven stijgen.’

Investeren in de toekomst

‘Niettemin moet er sereen worden geïnvesteerd in de lange termijn. Door te vechten tegen verspilling en vervuiling. Door schone en efficiënte energie te produceren — inclusief en zelfs vooral kernenergie. Maar ook door het onderwijs te versterken, vooral dan in Afrikaanse landen, in een poging hun demografische explosie te beperken.’

Wat denkt u van hernieuwbare energiebronnen zoals zonne- en windenergie?

‘Een beetje hernieuwbare energiebronnen is aanvaardbaar, maar hun wisselvalligheid vormt een ernstig probleem. Zeker zolang het opslagprobleem van elektriciteit niet is opgelost aan een redelijke prijs. Aan het begin van de 21ste eeuw publiceerde ik berekeningen daarover, die worden bevestigd door de groep energie-experts waarmee ik samenwerk.’

‘De uitstoot van de elektriciteitsproductie zou stijgen tot 30 megaton CO₂ per jaar als je de kerncentrales sluit en vervangt door een combinatie van hernieuwbare energie en gascentrales. Die gascentrales zijn nodig om een constante voorziening te verzekeren. Die 30 megaton komt overeen met 30% van de totale jaarlijkse Belgische CO₂-uitstoot. Praktisch het dubbele van de CO₂-uitstoot van onze huidige elektriciteitsproductie.’

Kernuitstap: Vivaldi volhardt in de boosheid

Volgens premier De Croo is het regeerakkoord groener dan ooit. Is dit goed nieuws voor het klimaat?

‘Ik was de eerste om de CO₂-uitstoot aan de orde te stellen — in België én wereldwijd. Al in 2003 schreef ik [een open brief aan toenmalig premier Verhofstadt](#). Toen al wees ik de regering erop dat het fout was om de kerncentrales geleidelijk af te bouwen. Het ongeluk wil dat ze vandaag volhardten in die fout.’

‘Ik ben het er helemaal niet mee eens dat dit regeerakkoord het groenste ooit is.

‘Ik ben het er helemaal niet mee eens dat dit regeerakkoord het groenste ooit is. Hoe kan je nu verwachten dat de sluiting van de kerncentrales en de wisselvallige hernieuwbare energieopwekking *niet* zal leiden tot significant meer CO₂-uitstoot? Zoals gezegd, dan verdubbelen we de CO₂-uitstoot van onze elektriciteitsproductie: van 200g CO₂/kWh naar 400g CO₂/kWh! Enkel kerncentrales kunnen tegelijk de CO₂-uitstoot helpen verminderen én voldoen aan de energievraag.’

‘Houd je twee kerncentrales open — dan moet je geen extra gascentrales bouwen ter compensatie — dan verminder je die uitstoot al met 40%. Maar zelfs dan blijft de uitstoot 43% hoger dan vandaag. In onze berekeningen tonen we duidelijk aan dat we 8GW aan kernenergie moeten behouden om te voldoen aan de Belgische energievraag zonder de CO₂-uitstoot te verhogen. Als we onze CO₂-uitstoot met een factor twee willen verminderen om evenveel elektriciteit te produceren als vandaag, dan hebben we 10GW nucleaire productie nodig. Helemaal het tegenovergestelde dus van wat het groener-dan-ooit-regeerakkoord pretendeert.’

Stel knowhow ter beschikking

Vindt u de Europese klimaatplannen realistisch ? Samen met professor Samuel Furfari [schreef u eerder al in Doorbraak](#): ‘Het is de hoogste tijd dat we het falen van het beleid inzake hernieuwbare energie erkennen.’ Kunt u wat uitwijden?

‘Samuel kan die vraag beter beantwoorden. Als geopolitiek expert is hij daar beter in dan ik. Voor zover ik weet, investeerde Europa in 18 jaar tijd duizend miljard euro in hernieuwbare energie. De CO₂-uitstoot nam amper af.’

‘In Duitsland leidden de kernuitstap en blinde investeringen in hernieuwbare energie tot een toename van de uitstoot van CO₂ en van fijn stof, met name dan uit de bovengrondse steenkoolmijnen. Gevolg: honderden, zelfs duizenden doden per jaar. En dan hebben we het nog niet over de exorbitante kosten van een dergelijk beleid.’

‘Laat ons realistisch blijven: de Belgische uitstoot vertegenwoordigt maar 0,27% over de wereld. Voor de EU gaat het om 9,8%. China, de VS en India stoten samen vijf keer meer uit dan de EU en 180 keer meer dan België. De daling van de jaarlijkse uitstoot in de EU (-0,7%) vertegenwoordigt slechts 2,2% van de groei van de wereldwijde uitstoot. De Belgische uitstoot is verantwoordelijk voor maar 1,1% van de wereldwijde stijging. Laten we dus stoppen met proberen het voorbeeld te spelen voor anderen. Daar hebben we de toestemming niet voor, noch de middelen.’

‘Laten we samenwerken met de grootmachten. Zij beschikken over de essentiële middelen

‘Laten we samenwerken met de grootmachten. Zij beschikken over de essentiële middelen om de uitstoot van broeikasgassen op wereldschaal geleidelijk aan te verminderen. Laten we onze *knowhow* ten dienste stellen van de internationale gemeenschap. Laten we investeren in onderwijs en opleiding om burgers hun sleutelrol in het mondiale leefmilieu uit te leggen.’

Klimaatsceptici en -alarmisten

U zei eens dat u de voorkeur geeft aan klimaatsceptici boven klimaatalarmisten. Wat bedoelt u daarmee?

‘Reageren op klimaatsceptici is relatief eenvoudig. Het gaat over wetenschap en cijfers, theorieën en observaties die voor zichzelf spreken. Alleen de onbekwaamheid of onwil van klimaatsceptici bemoeilijkt de discussie.’

‘Bij de alarmisten ligt het ingewikkelder, of is het zelfs onmogelijk. Daar komen we op het terrein van de emotie en irrationaliteit. Meestal van mensen die niets weten en niet eens de moeite doen om het IPCC goed te lezen en te begrijpen. Zij zijn overtuigd dat ze de waarheid aan hun kant hebben! Ze willen enkel protesteren, staken, of klagen dat men hen benadeelde, terwijl ze de eersten zijn die hebben geprofiteerd.’

Wij, de experts, zijn de ware “sceptici”, of, meer precies, de “zelf-critici”.

Toch zijn er veel wetenschappers van hoog niveau die als klimaatsceptici worden beschouwd, alleen omdat ze de conclusies van het IPCC bekritisieren of zelfs oneens zijn. Ik denk aan Richard Lindzen (MIT), Nobelprijswinnaars en zelfs PhD-wetenschappers die het IPCC moesten verlaten. Wat vindt u van hen?

‘Ik heb altijd geluisterd naar wetenschappers die weten waar ze het over hebben (zoals Lindzen), ook al deel ik hun mening niet altijd. De gemeenschap van klimaatexperts heeft gereageerd op Lindzen en enkele andere wetenschappers. Maar we reageren niet meer op alle incompetenten zonderlingen. Omdat ze niet luisteren, bevooroordeeld zijn door hun ideologie en onze tijd aanzienlijk verspillen. Wij, de experts, zijn de ware “sceptici”, of, meer precies, de “zelf-critici”. In tegenstelling tot de ex-cathedra beweringen van de zogenaamde ecologen en andere onbekwamen, worden onze berekeningen altijd begeleid met een onzekerheidsinterval. Iets wat men ons ook regelmatig verwijt!’

U steunt altijd het IPCC, en tegelijkertijd bekritisereert u politici en activisten die zeggen dat ze allemaal het IPCC en de klimaatwetenschap volgen.

‘Ik bekritisereer de IPCC-rapporten niet. Ik betreur wel dat de wetenschappelijke gemeenschap niet duidelijk — en heftig — reageert op de politisering van hun resultaten. Zoals het manipuleren door miljardairs ten gunste van groene energie. Of het antinucleaire, pro-steenkolen lobbyen van de Duitse politiek.’

Kwalijke rol media

We hebben het nog niet gehad over de media, die een belangrijke rol spelen in het debat. Vaak zeggen ze dat ze de wetenschap volgen, het IPCC: is dat juist?

‘De media spelen soms helaas een schadelijke rol bij het meedelen van de wetenschappelijke waarheid. Ze nodigen graag jonge mensen uit die te vaak incompetent zijn. Of zogenaamde groenen, die als enige doel het uitbannen van kernenergie hebben, niet het redden van het klimaat.’

‘Ik geef een recent voorbeeld van die vooringenomenheid. In een RTB-radioshow op 2 oktober werd de goede vraag gesteld: wat moet er gebeuren om de CO₂-uitstoot met 55% te verminderen? Maar men gaat het antwoord dan enkel zoeken bij diegenen die hernieuwbare energie verdedigen. Waarom nodigt men geen echte elektriciteitsexperts uit, zoals Samuel Furfari, Ernest Mund, Pierre Kunsch, Christiane Leclercq-Willain, Jacques Marlot of Georges Van Goethem (waarmee Berger al [verschillende energienota's](#) schreef, *nvda*)?’

We kunnen dit bewustzijn van de burgers alleen maar toejuichen.

Uw standpunt over het klimaat lijkt mij vrij uniek. Wat denken de andere klimatologen?

‘De andere echte klimatologen zijn verdeeld. Sommigen zijn blij te zien dat de activisten kunnen slagen waar zij faalden. Hen kan het niet schelen dat die activisten eigenlijk niets van het klimaat weten. Ze zijn ook blij te zien dat de samenleving reageert. We kunnen dit bewustzijn van de burgers alleen maar toejuichen. Maar we moeten toegeven dat het slechts gedeeltelijk is. Nog voor het coronatijdperk kwamen er 70 000 demonstranten op straat voor het klimaat. Tegelijk waren er zo’n 300 000 bezoekers voor het autosalon in Brussel!’

‘Veel andere collega’s durven zich niet publiekelijk uit te spreken, ook al zijn ze niet per se voorstander van het alarmisme. Ze zijn bang dat er op hen wordt neergekeken en dat dit hun carrière zal beïnvloeden (bijvoorbeeld wegens hun subsidieafhankelijkheid). Maar er blijft een grote zwijgende meerderheid die niet aarzelt om degenen zoals ik die “in opstand komen” aan te moedigen.’

Rob Lemeire

Rob Lemeire (1973) is burgerlijk ingenieur. Hij was radicaal groen, nog voor dat mainstream was. Nu milieuactivisme zelf de heersende stroming is geworden voelt hij eerder de neiging om sterk op de rem te gaan staan.